

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง สภาพปัญหากระบวนการการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ บทนี้เป็นการสรุปการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ รายละเอียดดังได้เสนอตามลำดับต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนในรายวิชาอิสลามศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล
2. เปรียบเทียบสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนในรายวิชาอิสลามศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาทางศาสนาและสามัญ ประสบการณ์การสอน และประเภทของโรงเรียน
3. ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะ สภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนในรายวิชาอิสลามศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล

5.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นครูผู้สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ โรงเรียนเอกชนสามัญ จังหวัดสตูล ปีการศึกษา 2555 จำนวน 164 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจัดการศึกษาอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูล ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน

5.3 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล เป็น 5 ตอน คือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา ผลการรวบรวมปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครู และ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสตูล จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน

ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนอิสลามศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 41 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษาสายศาสนาสูงสุดระดับมอตาวัสซิท วุฒิการศึกษา สายสามัญสูงสุดระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่เป็นครู สังกัดใน โรงเรียนของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 85.4

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครู โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา ของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล มี 6 ด้าน คือ ด้านการวางแผนและการผลิตสื่อการสอน ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านการเลือกคัดแปลงและออกแบบสื่อใหม่ ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน และด้านการประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประเมินผล ด้านการวางแผนและการผลิตสื่อการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการกำหนดจุดประสงค์ ด้านการเลือกคัดแปลงหรือออกแบบสื่อใหม่ และด้านการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผล ดังนี้สภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครู โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล

1. ด้านการวางแผนและการผลิตสื่อการสอน พบว่า ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ คือ งบประมาณในการจัดซื้อจัดหาสื่อ และการออกแบบและผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง

2. ด้านการกำหนดจุดประสงค์ พบว่า ครูผู้สอนอิสลามศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาโดยภาพรวมและรายข้อ

อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การเลือกใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์เนื้อหาของบทเรียน การเตรียมอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เนื้อหาและกิจกรรม และปัญหาการเลือกใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน

3. ด้านการเลือกคัดแปลงหรือออกแบบสื่อใหม่ พบว่า ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การเลือกสื่อที่มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ การคัดแปลงสื่อที่มีอยู่แล้วกลับมาใช้ได้ใหม่ และปัญหาการเลือกใช้สื่อที่มีคุณภาพและมีคุณค่าต่อการเรียนการสอน

4. ด้านการใช้สื่อการสอน พบว่า ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น VCD อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ ฯลฯ การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ แผ่นที่ รูปภาพ ฯลฯ และปัญหาการจัดทำเอกสารรายข้อสื่อ และวิธีการใช้สื่อแต่ละชนิด

5. ด้านการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน พบว่า ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ความสามารถของนักเรียนในการวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้ที่ได้จากการใช้สื่อการสอน ความสามารถของนักเรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการใช้สื่อการสอน และปัญหาการมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอนของนักเรียน

6. ด้านการประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการสร้างเครื่องมือการประเมินผลสื่อด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นๆมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การติดตามและประเมินการใช้สื่อการสอนอย่างสม่ำเสมอ การใช้ผลการประเมินนักเรียนแต่ละครั้งมาปรับปรุงการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล

การเปรียบเทียบสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล โดยจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาทางศาสนาและสามัญ ประสบการณ์การสอน และประเภทของโรงเรียน ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1. ครูผู้สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล ที่มีเพศต่างกัน มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล ที่มีระดับการศึกษาทางศาสนาที่ต่างกัน มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. ครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล ที่มีระดับการศึกษาวุฒิต่างกัน มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา โดยภาพรวมและด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน ด้านการประเมินผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และด้านการวางแผนและการผลิตสื่อการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านการเลือกตัดแปลงและออกแบบสื่อใหม่ไม่แตกต่างกัน
4. ครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล ที่มีประสบการณ์ในการสอนที่ต่างกัน มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวางแผนและการผลิตสื่อการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล ที่สอนในโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชนสามัญ มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล

จากการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดของในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการจัดการศึกษาอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูล พบว่าครูผู้สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล มีปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา ดังนี้

1. ด้านการวางแผนและการผลิตสื่อการสอน มีปัญหามากที่สุด คือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาสื่อ ส่วนข้อเสนอแนะ ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในผลิตสื่อการเรียนการสอน เช่น จัดทำโครงการโดยของงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนอิสลามศึกษาให้สามารถนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนอิสลามศึกษาควรมีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอนทางด้านอิสลามศึกษาร่วมกัน ซึ่งจะทำให้มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย

2. ด้านการกำหนดจุดประสงค์ ที่มีปัญหามากที่สุด คือ นักเรียนไม่มีความพร้อมเนื้อหาที่ครูสอนส่วนข้อเสนอแนะ ครูผู้สอนควรมีการผลิตสื่อ หรือดัดแปลงสื่อที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้ โดยอาจจะหาผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสื่อในแต่ละด้าน เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และผู้เรียน

3. ด้านการดัดแปลงหรือออกแบบสื่อใหม่ ที่มีปัญหามากที่สุด คือ สื่อมีน้อยไม่หลากหลาย ส่วนข้อเสนอแนะ ครูควรดัดแปลงหรือประยุกต์สื่อที่มีอยู่ให้ทันสมัยและเหมาะสมยิ่งขึ้นให้สอดคล้องกับเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมให้ความรู้ และพัฒนาครูอิสลามศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอน และประโยชน์ของการใช้สื่อการเรียนการสอน

4. ด้านการใช้สื่อการสอน ที่มีปัญหามากที่สุด คือ ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชำนาญและสื่อมีไม่เพียงพอ ส่วนข้อเสนอแนะ สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดอบรมพัฒนาครูผู้สอนให้มีทักษะในการใช้สื่อทางด้านเทคโนโลยี นอกจากนี้สถานศึกษาควรให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางด้านอิสลามศึกษาอย่างหลากหลาย และเพียงพอ

5. ด้านการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน ที่มีปัญหามากที่สุด คือ นักเรียนสนใจเรียนในระยะเวลาสั้นๆ ส่วนข้อเสนอแนะ ครูอิสลามศึกษาผู้สอน ควรจัดหาสื่อที่ทันสมัย จัด

กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตามศักยภาพของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

6. ด้านการประเมินผล ที่มีปัญหามากที่สุด คือ สร้างเครื่องมือประเมินสื่อไม่ถูกต้อง ส่วนข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดอบรมการสร้างเครื่องมือประเมินสื่อและประเมินผลการใช้สื่อ โดยใช้เครื่องมือในการประเมินผลที่หลากหลาย ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนหรือเพื่อนครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ และขั้นตอนในการประเมินเพื่อให้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล ในด้านการวางแผนและการผลิตสื่อการสอน ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านการเลือกคัดแปลงและออกแบบสื่อใหม่ ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน และด้านการประเมินผล ทำให้สามารถค้นพบข้อเท็จจริงหลายประการ ซึ่งควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นูริยะ รักปราชญ์ (2551) ได้ศึกษาระดับปัญหาการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา (อับดีคาอียะฮ์) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตร(อับดีคาอียะฮ์) พ.ศ.2540 ด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูมาเยาะห์ สะแมดัม (2554) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาของครูผู้สอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโคกโพธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 2 พบว่า ด้านสื่อการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นุกูล ชูนุ้ย (2540) ศึกษาเรื่องปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2535 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตการศึกษา 2 พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูสอนอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ งบประมาณ ในจัดซื้อจัดหาสื่อไม่เพียงพอ ทำให้สื่อมีน้อย ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ทักษะในการผลิตและเลือกสื่อที่มีความทันสมัยและหลากหลาย ทักษะการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ และ

อาจจะยึดติดกับการสอนแบบเดิมๆ มีการบรรยายเนื้อหาเพียงอย่างเดียว ดังนั้น สถานศึกษาควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อ จัดหาสื่อที่ทันสมัยและหลากหลาย ส่งเสริมให้ครูสอนอิสลามมีโอกาสดำเนินการผลิตและสื่อการสอน เช่น การฝึกอบรมการจัดทำสื่อการสอน นอกจากนี้ครูสอนอิสลามจะต้องเรียนรู้เทคนิคใหม่ การเลือกใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์เนื้อหาของบทเรียน ต้องหาวิธีการให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้ที่ได้จากการใช้สื่อการสอน ครูต้องจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนสามารถสร้างเครื่องมือการประเมินผลสื่อด้วยตนเอง เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวไว้ในหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553:35) ว่า สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อาหะมะ มะสะ(2554) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของครูผู้สอนอิสลามศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 พบว่า สภาพด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพบว่า ครูอิสลามศึกษาจะใช้วิธีการบรรยาย อธิบายเนื้อหาให้นักเรียนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนมีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนการใช้สื่อเทคโนโลยีนี้นั้นมีส่วนน้อย

1.1 ด้านการวางแผนและการผลิตสื่อการสอน ครูผู้สอนอิสลามศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของครองศักดิ์ แยมประยูร (2539 : 103-105) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการเรียนการสอนในวิทยาลัยการอาชีพ กรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการสอนในหลักสูตร ปวช. และหลักสูตรระยะสั้นด้านการผลิตสื่อการสอน การเตรียมและการจัดหาสื่อการสอน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพรวรรณ พานิช (2542) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการใช้สื่อการสอนวิชาภาษาอังกฤษของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ระดับปฏิบัติการในการสื่อการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ในด้านการเตรียมสื่อการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูสอนอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดงบประมาณในจัดซื้อจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน ทำให้สื่อมีไม่เพียงพอ สื่อไม่ทันสมัยและไม่หลากหลาย และครูอิสลามศึกษา ยังขาดความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ส่งผลให้ครูมีปัญหาในการวางแผนและการผลิตสื่อการสอน ดังที่ จริยา เหนียนเจलय (2546: 18) ได้กล่าวว่าการเรียนการสอนจะบรรลุผลตามเป้าได้ก็จำเป็นต้องอาศัยสื่อการสอนและวัสดุอุปกรณ์หลายอย่างมาใช้ และที่สำคัญที่สุดผู้สอนต้องรู้และเข้าใจหลักการต่างๆเกี่ยวกับสื่อการสอน

1.2 ด้านการกำหนดจุดประสงค์ ครูผู้สอนอิสลามศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุนัน แฉวถึก (2550 ,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูผู้สอนนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีระดับการใช้สื่อการสอนแบ่งตามจุดประสงค์ของการใช้สื่อการสอน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนอิสลามศึกษามีการใช้สื่อการสอนที่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและผู้เรียน ทำให้นักเรียนไม่มีความพร้อมในเนื้อหาที่ครูสอน ซึ่งครูผู้สอนควรศึกษาเนื้อหารายวิชาเพื่อกำหนดจุดประสงค์การใช้สื่อการสอนต้องให้สอดคล้องกัน ดังที่ สมาน บิลลาเต๊ะ (2549 : 26) ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีหน้าที่จัดการการศึกษาอิสลาม ควรมีการดำเนินการศึกษาวิธีเลือก และการใช้สื่อการเรียนรู้อิสลามศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม หลากหลาย สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษาและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และดังที่ กิดานันท์ มลิทอง (2548 : 117-118) กล่าวว่าวัตถุประสงค์เป็นสิ่งที่ตั้งขึ้นเพื่อคาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถบรรลุถึงสิ่งใดหรือมีความสามารถใหม่อะไรบ้างในการเรียนนั้น

1.3 ด้านการเลือกตัดแปลงหรือออกแบบสื่อใหม่ ครูผู้สอนอิสลามศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ วีระพร จำปาอ่อน (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้สื่อการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 และเขต 2 พบว่า การใช้สื่อการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน การเลือกและตัดแปลงหรือออกแบบสื่อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูขาดความรู้ในการเลือกตัดแปลงหรือออกแบบสื่อใหม่ สื่อที่มีความทันสมัยทันเหตุการณ์ ทำให้มีสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ

ดังนั้น ครูควรได้รับการฝึกอบรมการตัดแปลงหรือออกแบบสื่อใหม่ ดังที่ กิดานันท์ มลิทอง 2548: 118 กล่าวว่า การที่จะมีสื่อ วัสดุที่เหมาะสมในการเรียนการสอนสามารถทำได้ 3 วิธีคือ 1) เลือกจากสื่อที่มีอยู่แล้ว 2) ตัดแปลงสื่อที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้ดีและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น 3) การออกแบบสื่อใหม่ ในกรณีที่ไม่มีสื่อเดิมอยู่หรือสื่อที่มีอยู่แล้วไม่สามารถนำมาตัดแปลงให้ใช้ได้ตามที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุนัน แดวก๊ก (2550 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูผู้สอนปฐมวัย ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการสื่อการสอนว่า สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูได้รับการฝึกอบรมการใช้สื่อการสอนที่เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัย การออกแบบสื่อการสอนควรให้ครอบคลุมถึงพัฒนาการทุกๆด้านของเด็ก และสื่อการสอนที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ ควรคำนึงถึงราคาและภาษีให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

1.4 ด้านการใช้สื่อการสอน ครูผู้สอนอิสลามศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสตูล มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นูริยะ รักปราชญ์ (2551) ศึกษาเรื่องปัญหาการสอนวิชาอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหลักสูตรอิสลามศึกษา (อับดีคาอิชะฮ์) พ.ศ. 2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า การใช้สื่อการเรียนการสอน ครูอิสลามศึกษาเห็นว่าปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหลักสูตรอิสลามศึกษา (อับดีคาอิชะฮ์) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นุกูล ชูบุญ (2539) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2535 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตการศึกษา 2 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2535 ด้านสื่อการเรียนการสอน ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของไพรวรรณ พานิช (2542) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการใช้สื่อการสอนวิชาภาษาอังกฤษของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าระดับปฏิบัติการในการสื่อการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ด้านการเลือกใช้สื่อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาหะมะ มะสะ (2554) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของครูผู้สอนอิสลามศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 พบว่า ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูขาดความรู้และทักษะในการใช้สื่อการสอน เช่น สื่อด้านเทคโนโลยี ด้านอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ไม่มีความชำนาญ และสื่อเทคโนโลยี

ด้านอิเล็กทรอนิกส์บางชนิดราคาสูง ทำให้โรงเรียนไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อ สื่อจึงมีไม่เพียงพอ ต่อความต้องการของครู ทำให้ครูไม่สามารถนำสื่อมาใช้จัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อามีเนาะ มามู (2543) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการนิเทศการสอนอิสลามศึกษาของผู้บริหาร ส่วนมากมีปัญหา ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เช่น สื่ออิสลามศึกษามีไม่เพียงพอ ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน ไม่มีห้องเรียนเป็นเอกเทศจึงไม่สามารถตกแต่งห้องเรียนได้ และห้องปฏิบัติการสาธิตก็มีไม่เพียงพอ ผู้บริหารไม่ให้คำแนะนำในการผลิตสื่อ และด้านการพัฒนาครูผู้สอน เช่น จัดประชุม อบรมทางวิชาการน้อยมาก และไม่เปิดโอกาสให้ไปศึกษาดูงาน โรงเรียนอื่น

1.5 ด้านการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน ครูผู้สอนอิสลามศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ วิระพร จำปาอ่อน (2548) ศึกษาเรื่องการใช้สื่อการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 และเขต 2 พบว่า การใช้สื่อการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูอิสลามศึกษาใช้สื่อการสอนที่ไม่สอดคล้องการเรียนการสอนและกับผู้เรียน สื่อไม่ทันสมัยและไม่หลากหลาย ครูใช้สื่อการสอนที่ไม่ได้นั้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ ส่วนใหญ่เป็นการสอนแบบบรรยาย นักเรียนสนใจการเรียนระยะเวลาสั้น ส่งผลให้นักเรียนมีปัญหาด้านการวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้ที่ได้จากการใช้สื่อการสอน ดังนั้น ควรเลือกสื่อมีเนื้อหาสอดคล้องการเรียนการสอน มีความน่าสนใจ เลือกสื่อที่มีเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ และดังที่ กิดานันท์ มลิทอง (2548:119) กล่าวว่า การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและเปิดโอกาสให้มีการตอบสนองนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ซึ่งผู้เรียนจะมีการตอบสนองหรือไม่และมากน้อยเพียงไรขึ้นกับสื่อที่นำมาใช้ สื่อบางชนิดเมื่อใช้แล้วจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากกว่าชนิดอื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของอาหะมะ มะสะ (2554) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูผู้สอนอิสลามศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 พบว่า สภาพด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ครูอิสลามศึกษา จะใช้วิธีการบรรยาย อธิบายเนื้อหาให้นักเรียนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนมีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนการใช้สื่อเทคโนโลยีนั้นมีส่วนน้อย

1.6. ด้านการประเมินผล ครูผู้สอนอิสลามศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพรวรรณ พานิช (2542) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการใช้สื่อการสอนวิชาภาษาอังกฤษของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ระดับปฏิบัติการในการสื่อการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ในด้านประเมินผลสื่อการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของ อัดนันย์ อาลีกาแห (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการของครูอิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐตามโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่า ด้านการประเมินผลครูสอนอิสลามศึกษาเห็นว่าสภาพปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอิสลามศึกษาโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองระบบโดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มุฮัมมัดนาเซ สามะ (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตรจังหวัดยะลาผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูอิสลามศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือประเมินสื่อ ดังที่ อำภา บุญช่วย (2533 : 127 อ้างถึงใน จารูว์จัน สองเมือง, 2546 : 53) ได้กล่าวไว้หลังจากใช้สื่อการสอนแล้ว ผู้สอนควรมีการประเมินการใช้สื่อ โดยประเมินจากองค์ประกอบ 3 ประการคือ 1) ครู 2) นักเรียน 3) สื่อการเรียนการสอน

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนในรายวิชาอิสลามศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูลจำแนกตามเพศ วุฒิกายการศึกษาศาสนาและสามัญ และประสบการณ์การสอน และประเภทของโรงเรียนดังนี้

2.1 สภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีเพศต่างกัน โดยรวมและรายด้านมีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุเทพ โดสุวรรณ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนคงคาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพของครูโรงเรียนคงคาราม ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นกับการใช้สื่อการสอนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัดนันย์ อาลีกาแห (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการของครูอิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐตามโครงการพัฒนาการ

เรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและความต้องการของครูอิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐตามโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ที่มีเพศต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า ครูสอนอิสลามศึกษาทั้งชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นเคยกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอนโดยให้นำสื่อมาช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพครูอิสลามศึกษายังยึดการสอนแบบบรรยายตามหนังสือ ประกอบกับการจัดหาสื่อการสอนที่ทันสมัยไม่เพียงพอ และครูสอนอิสลามบางคนไม่มีความถนัดในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์

2.2 สภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความเห็นของครูสอนอิสลามศึกษาที่ระดับการศึกษาศาสนาต่างกัน โดยรวมและรายด้านมีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อัดนันย์ อาลีกาแห (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการของครูอิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐตามโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและความต้องการของครูอิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐตามโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ที่มีวุฒิการศึกษาด้านศาสนาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า ครูสอนอิสลามศึกษาที่จบการศึกษาด้านศาสนา มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นเคยกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอนโดยให้นำสื่อมาช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพครูอิสลามศึกษายังยึดการสอนแบบบรรยายตามหนังสือ ประกอบกับการจัดหาสื่อการสอนที่ทันสมัยไม่เพียงพอ และครูสอนอิสลามบางคนไม่มีความถนัดในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์

2.2 สภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูลของ ที่มีระดับการศึกษาวุฒิทางสามัญที่ต่างกัน มีสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา โดยภาพรวมและด้านการใช้สื่อการสอนด้านการ

กำหนดการตอบสนองของผู้เรียนและด้านการประเมินผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และด้านการวางแผนและการผลิตสื่อการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ด้านการเลือกตัดแปลงและออกแบบสื่อใหม่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกลิมพล และชัน (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตภาคกลาง ตามความเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุด มีทัศนะไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มุฮัมมัดนาเซ สามะ (2552 :115) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตรจังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตรของครูอิสลามศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาสายสามัญที่ต่างกันโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า ครูสอนอิสลามศึกษาที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ศึกษากระบวนการใช้สื่อการสอนน้อยหรืออาจจะไม่ได้ศึกษามา ส่วนครูที่จบปริญญาตรี มีความรู้และประสบการณ์การใช้สื่อการสอนที่ศึกษาระดับมหาวิทยาลัย เป็นผลที่ทำให้ครูที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีสภาพปัญหาการใช้สื่อสูงกว่าครูที่จบปริญญาตรี

2.3 สภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูลที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกันยกเว้นด้านการวางแผนและการผลิตสื่อการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิระพร จำปาอ่อน (2548) ศึกษาเรื่องการใช้สื่อการสอนของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1 และเขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการสอนของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยภาพรวมและรายชั้นตอนไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าครูสอนอิสลามศึกษาที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีปัญหาเกี่ยวกับทักษะในการออกแบบและผลิตสื่อ เนื่องจากเป็นครูที่เพิ่งจบการศึกษาใหม่ ยังไม่มีประสบการณ์ ในการที่จะนำสื่อการสอนไปใช้กับเด็กให้เกิดประสิทธิภาพได้ มากกว่าครูสอนอิสลามศึกษาที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 16 – 20 ปี

2.4 สภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาที่สอนในโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชนสามัญโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันเนื่องจากครูที่มีหน้าที่จัดการศึกษาอิสลามจะต้องรู้จักจัดทำและจัดหาสื่อการสอนให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้อิสลาม

ศึกษา และความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ใช้ในสถานศึกษา ดังที่กระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวไว้ในหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553:35) ว่าสื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่อช่วยการเรียนรู้ต่างๆที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

ผลการวิจัยเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า ครูอิสลามศึกษามีกระบวนการใช้สื่อการสอนที่คล้ายคลึงกันเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางการจัดการศึกษาอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูล มีดังต่อไปนี้

3.1 ด้านการวางแผนและการผลิตสื่อการสอน มีปัญหามากที่สุด คือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาสื่อ ส่วนข้อเสนอแนะ ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการผลิตสื่อการเรียนการสอน เช่น จัดทำโครงการโดยของบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้น ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนอิสลามศึกษาให้สามารถนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนอิสลามศึกษาควรมีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอนทางด้านอิสลามศึกษาร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องกับการศึกษาของอาหะมะ มะสะ(2554) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของครูผู้สอนอิสลามศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 พบว่า ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอิสลามศึกษาด้านการเตรียมการสอน มีปัญหาเรื่องขาดความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ มุฮัมมัดนาเซ สามะ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา พบว่า ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดคือด้านสื่อการเรียนการสอน งบประมาณมีไม่เพียงพอในการที่จะผลิตสื่อให้มีความหลากหลาย และทันสมัยจากปัญหาดังกล่าว ได้รับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข คือ ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการ และมีงบให้อย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการอบรมการผลิตสื่อและวิธีการใช้สื่ออย่างถูกวิธี

ผลการวิจัยเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนได้มีการวางแผนและการผลิตสื่อการสอนที่จะให้ตอบสนองกับการเรียนการสอน แต่พบปัญหาทางด้านงบประมาณที่สถานศึกษาจัดสรรในการจัดซื้อจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุทักษะในการออกแบบและผลิตสื่อด้วยตนเอง ซึ่งสื่อบางประเภทสามารถผลิตเอง หรือจัดหาในราคาที่ไม่แพง แต่มีสื่อบางประเภทที่มีราคาแพงส่งผลให้สื่อไม่เพียงพอ ที่ทันสมัยและไม่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วุฒิสักดิ์ ทองทา (2550) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการสอนของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเขตวังทองหลาง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาด้านงบประมาณ มีปัญหา คือ งบประมาณในการจัดฝึกอบรมความรู้ด้านการผลิตสื่อการสอนไม่เพียงพอ ขาดการจัดสรรและอนุมัติงบประมาณทางด้านสื่อการสอน งบประมาณในการจัดซื้อ และพัฒนาสื่อการสอนตลอดจนอุปกรณ์ต่างๆ ไม่เพียงพอ งบประมาณในการบำรุงรักษาสื่อการสอนและอุปกรณ์สื่อการสอน ไม่เพียงพอ และมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดสรรงบประมาณในการผลิต ดูแลรักษาและซ่อมแซมสื่อการสอนให้มีจำนวนมากขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาสื่อการสอน ให้มีประสิทธิภาพมีจำนวนเพียงพอ โดยเฉพาะสื่อทางด้านเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ ควรมีจำนวนเพียงพอต่อปริมาณความต้องการใช้เพื่อส่งเสริมระดับคุณภาพการศึกษาของครูและนักเรียนต่อไป

3.2. ด้านการกำหนดจุดประสงค์ ที่มีปัญหามากที่สุด คือ นักเรียนไม่มีความพร้อมเนื้อหาที่ครูสอน ส่วนข้อเสนอแนะ ครูผู้สอนควรมีการผลิตสื่อหรือดัดแปลงสื่อที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้โดยอาจจะหาผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสื่อในแต่ละด้าน เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและผู้เรียนดังที่ ดังที่ กิดานันท์ มลิทอง (2548: 117 - 118) ได้กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์เป็นสิ่งที่ตั้งขึ้นเพื่อคาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถบรรลุถึงสิ่งใดหรือมีความสามารถใหม่อะไรบ้างในการเรียนนั้น การตั้งหรือกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนนี้เพื่อ 1) จะได้ทราบว่าการเรียนการสอนนั้นมีวัตถุประสงค์อะไร เพื่อสะดวกในการเลือกสื่อและวิธีการให้ถูกต้อง วัตถุประสงค์นี้จะช่วยผู้สอนในการจัดลำดับกิจกรรมการเรียนและสร้างสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น 2) ช่วยในการประเมินผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง เพราะผู้สอนจะไม่ทราบเลยว่าผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ถ้าไม่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ก่อน 3) ช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าเมื่อเรียนบทเรียนนั้นแล้วจะสามารถเรียนรู้หรือทำอะไรได้บ้าง

ผลการวิจัยเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูสอนอิสลามส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนไม่ตรงกับจุดประสงค์สาระการเรียนรู้ และ ไม่มีการจัดทำแผนการสอนล่วงหน้า ทำให้นักเรียนไม่สามารถเตรียมความพร้อมได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ปิติสุภกร์ สุเชื่น (2550) ศึกษาเรื่อง การศึกษางานด้านบริหารและพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา

อิสลามในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า พฤติกรรมการด้านการใช้สื่อการสอน ครูอิสลามศึกษาได้ใช้สื่อการสอนได้ตรงเนื้อหาและวัตถุประสงค์ เป็นสื่อสำเร็จรูปและครูได้จัดทำสื่อโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมซึ่งได้จากการบูรณาการผ่านชิ้นงานของนักเรียน

3.3 ด้านการคัดแปลงหรือออกแบบสื่อใหม่ ที่มีปัญหามากที่สุด คือ สื่อมีน้อยไม่หลากหลาย ส่วนข้อเสนอแนะ ครูควรคัดแปลงหรือประยุกต์สื่อที่มีอยู่ให้ทันสมัยและเหมาะสมยิ่งขึ้นให้สอดคล้องกับเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมให้ความรู้ และพัฒนาครูอิสลามศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอน และประโยชน์ของการใช้สื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนูรีนา บือราเฮง (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่นราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ สื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษามีน้อยไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนสื่อที่มีอยู่ไม่มีความหลากหลายและไม่ทันสมัย ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดซื้อสื่อและวัสดุประกอบการเรียนการสอน สำหรับข้อเสนอแนะได้เสนอแนะไว้มากที่สุดคือการจัดหาสื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษาให้เพียงพอ มีความหลากหลายและทันสมัยควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนอิสลามศึกษาให้มากขึ้น โดยเฉพาะสื่อทางภาษาและเทคโนโลยี และสอดคล้องผลงานวิจัยของ นูรีซัน คอเลาะ (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี พบว่าปัญหาที่พบมากที่สุด คือสื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษามีน้อย ไม่มีความหลากหลายและขาดความทันสมัย จากปัญหาดังกล่าวได้รับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข คือ จัดให้มีการอบรมวิทยากรอิสลามศึกษาในเรื่องการจัดทำสื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษา พร้อมทั้งแนะนำวิธีการใช้สื่ออย่างถูกต้อง และสอดคล้องผลงานวิจัยของ วราภรณ์ ศรีทองพิมพ์ (2547:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนคือไม่สามารถผลิตสื่อการสอนได้ด้วยตนเอง สื่อการสอนมีจำกัดไม่เพียงพอ และอาจารย์มีความต้องการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในระดับมาก เช่น DVD CD VCD คอมพิวเตอร์ ความต้องการฝึกอบรมโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการสอน

ผลการวิจัยเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูสอนอิสลามให้ความสำคัญและตระหนักเกี่ยวกับการคัดแปลงหรือออกแบบสื่อใหม่ๆยังน้อยอยู่ ครูไม่มีความรู้เข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน ยังใช้วิธีการสอนแบบเดิมๆ เนื่องจากข้อจำกัดด้านความรู้ งบประมาณและเวลา ทำให้สื่อมีน้อย

ไม่หลากหลาย และสื่อที่ใช้ไม่ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกลิมพล และชัน (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตภาคกลาง ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาที่พบบมากที่สุด คือ สื่อมีน้อยไม่หลากหลายและทันสมัย ไม่มีแบบใหม่ๆ สื่อด้านอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอ รองลงมา คือ ครูไม่มีเวลาในการจัดทำสื่อเอง ขาดทักษะในการทำสื่อและสื่อวัสดุอุปกรณ์อิสลามศึกษา หาซื้อได้ยากราคาแพง ส่วนแนวทางแก้ไข คือ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการทำสื่อที่มีอยู่มาจัดทำสื่อเพิ่มเติม รวมถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมา ควรฝึกอบรมครูในการจัดทำสื่อ และต้องการมีการส่งเสริมให้โรงเรียนที่มีการสอนอิสลามศึกษาเพิ่มงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้มากขึ้น รวมทั้งกระตุ้นครูให้มีความตื่นตัวในการสร้างสื่อด้วย

3.4 ด้านการใช้สื่อการเรียน ที่มีปัญหามากที่สุด คือ ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชำนาญและสื่อมีไม่เพียงพอ ส่วนข้อเสนอแนะ สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ทักษะในการใช้สื่อทางด้านเทคโนโลยี นอกจากนี้สถานศึกษาควรให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางด้านอิสลามศึกษาอย่างหลากหลาย และเพียงพอ ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวไว้ในหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ,2553: 35) ว่าสื่อการเรียนรู้อุปกรณ์ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้อุปกรณ์มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้อุปกรณ์สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมุฮัมมัดนาเซ สามะ (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตรจังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสอง หลักสูตรจังหวัดยะลา พบว่าสื่อการเรียนการสอนมีปัญหา คือ ครูผู้สอนไม่ค่อยจะใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน หรือถ้าใช้สื่อแล้วส่วนใหญ่จะเป็นสื่อแบบเดิมๆ เป็นสื่อที่ไม่สร้างสรรค์และสื่อที่สำเร็จรูปนั้นค่อนข้างจะมีน้อยหรือถ้ามีอาจจะไม่ตรงกับเนื้อหาที่จะสอน งบประมาณที่มีไม่เพียงพอต่อการเบิกจ่ายค่าวัสดุที่จะทำสื่อ ยิ่งถ้าเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นยิ่งหายากถึงจะมีก็ไม่สามารรถจะนำมาใช้กับโรงเรียนที่ขาดแคลนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ส่วนข้อเสนอแนะ หลังจากหลักสูตรถูกประกาศใช้ขอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องสื่อไม่ว่าจะเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อในรูปแบบ

ต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน พร้อมจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการในการผลิตสื่อ

ผลการวิจัยเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูสอนอิสลามส่วนใหญ่อายุ 41 ปีขึ้นไป ซึ่งทำงานมาหลายปี โดยสอนวิธีเดิมๆแบบบรรยายเนื้อหา แต่ในปัจจุบันสื่ออิเล็กทรอนิกส์พัฒนาไปอย่างรวดเร็วทำให้ครูไม่มีความสันทัดในการใช้ ไม่มีความชำนาญในการใช้สื่อทรอนิกส์ ประกอบกับขาดความรู้ในการใช้ออกแบบและผลิตสื่อการสอน ขาดงบประมาณในการสนับสนุน ทำให้สื่อมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับอาหะมะ มะสะ(2554) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของครูผู้สอนอิสลามศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 สภาพด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ครูอิสลามศึกษาจะใช้วิธีการบรรยาย อธิบายเนื้อหาให้นักเรียนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนมีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนการใช้สื่อเทคโนโลยีนั้นมีส่วนน้อย

3.5 ด้านการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน ที่มีปัญหามากที่สุดคือนักเรียนสนใจเรียนในระยะเวลาสั้นๆ ส่วนข้อเสนอแนะ ครูอิสลามศึกษาผู้สอน ควรจัดหาสื่อที่ทันสมัย จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตามศักยภาพของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ดังที่ สำลี รักสุทธี (2553 : 9) ได้ให้ความหมายของสื่อว่า “สื่อ” คือตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ แลก หรือช่วยทำเนื้อหาที่ยากให้กลายเป็นง่าย ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนอย่างเป็นรูปธรรมแบบง่ายๆ ในบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ตื่นเต้น ใฝ่ใจผู้เรียนเกิดความสนใจในเรื่องที่เรียนสามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ ทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปด้วยความสะดวก ราบรื่น บรรลุเป้าหมายได้ง่ายกว่า สะดวกกว่านำนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้และเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และดังที่ กิดานันท์ มลิทอง(2548 :119) ได้กล่าวว่า การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน และเปิดโอกาสให้มีการตอบสนองนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ซึ่งผู้เรียนจะมีการตอบสนองหรือไม่และมากน้อยเพียงไรขึ้นกับสื่อที่นำมาใช้ สื่อบางชนิดเมื่อใช้แล้วจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากกว่าชนิดอื่น

ผลการวิจัยเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูสอนอิสลามจัดการเรียนการสอนแบบเดิมๆ เน้นการบรรยายโดยใช้วิธีการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางไม่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักเรียนไม่สนใจการเรียนอิสลามเท่าที่ควร นักเรียนขาดการคิดวิเคราะห์ในการใช้สื่อการสอน และนักเรียนบางคนไม่ยอมมีส่วนร่วมและไม่ให้ความสนใจ ดังนั้น ครูจึงควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน โดยเลือกชนิดและประเภทของสื่อการสอนมาใช้ในชั้นเรียนให้มากขึ้น ดังที่ วรณัน ขุนศิริ.

(2550:75 อ้างใน นูริยะห์ รักปราชญ์ 2551:42) กล่าวว่า การจัดการการศึกษาตามหลักสูตรอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐานได้เน้นให้ผู้สอนให้ความสำคัญกับผู้เรียน ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นสิ่งจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญในการศึกษาและส่งเสริมให้มีสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาหาความรู้ ผู้สอนจะเป็นผู้จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมรวมทั้งสื่อการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.6 ด้านการประเมินผล ที่มีปัญหามากที่สุด คือ สร้างเครื่องมือประเมินผลไม่ถูกต้อง ส่วนข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดอบรมการสร้างเครื่องมือประเมินผลและประเมินผลการใช้สื่อ โดยใช้เครื่องมือในการประเมินผลที่หลากหลาย ควรเปิดโอกาสให้นักเรียน หรือเพื่อนครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ และขั้นตอนในการประเมินเพื่อให้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกลิมพล และชัน (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตภาคกลาง ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า การวัดผลของครูใช้วิธีการที่ไม่หลากหลายและไม่ค่อยมีการประเมินผล โดยให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น อาจเป็นเพราะครูบางส่วนยังไม่เข้าใจวิธีการและขั้นตอนการวัดและประเมินผล และมีข้อเสนอแนะว่า ควรใช้วิธีการที่หลากหลายและควรให้มีการประเมินผลโดยผู้เรียนได้มีการแสดงความคิดเห็นมากกว่านี้ และน่าจะจัดให้มีการอบรมฝึกทักษะการออกแบบการวัดและประเมินผลด้วย

ผลการวิจัยเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูสอนอิสลามบางส่วนยังขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินสื่อการสอน ที่ได้มาตรฐานและไม่มีการประเมินสื่ออย่างต่อเนื่อง และหลากหลายพอในการวัดและประเมินผล

5.5 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล มีประเด็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าด้านการวางแผนและการผลิตสื่อมีปัญหาอยู่ในระดับมากคืองบประมาณในการจัดซื้อ จัดหาสื่อรองลงมาคือการจัดทำและผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง ดังนั้นโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดสรรและสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ เพื่อให้ครูผู้สอนใช้ในการจัดทำและผลิตสื่อการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ
2. จากผลการวิจัยพบว่าด้านการกำหนดจุดประสงค์มีสภาพปัญหาอยู่ระดับมากคือการใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ ดังนั้นโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดควรมี

แผนงานและสนับสนุนส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงการผลิตสื่อและเลือกสื่อการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์เนื้อหาของบทเรียน

3. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการเลือกตัดแปลงหรือออกแบบสื่อใหม่ มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาสูงสุดคือการเลือกสื่อที่มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ดังนั้น โรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดควรมีแผนงานและจัดสรรงบประมาณ ให้ครูอิสลามศึกษามีโอกาสศึกษาคุณงาน อบรมด้านการออกแบบและพัฒนาสื่อการสอนและควรมีแหล่งค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมในการผลิตการสอนของครู เช่น ห้องสมุด บริการคอมพิวเตอร์ บริการอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ เพื่อให้ครูมีการผลิตสื่อที่ทันสมัยและทันเหตุการณ์

4. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการใช้สื่อการสอนมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาสูงสุดคือการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ดังนั้น โรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัด ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูจัดอบรมครูผู้สอนให้มีทักษะในการใช้สื่อการสอนโดยเฉพาะการใช้สื่อทางเทคโนโลยี และจัดสรรงบประมาณ ในการจัดซื้อจัดหาสื่อที่ทันสมัยและทันเหตุการณ์ควรมีกำหนดแผนงานโครงการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอนให้มากขึ้น โดยเฉพาะครูที่มีวุฒิการศึกษาสามัญระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

5. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการกำหนดการตอบสนองของผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาสูงสุดคือ ความสามารถของนักเรียนในการวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้ที่ได้จากการใช้สื่อการสอนดังนั้น โรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดควรมีแผนงานที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกสื่อการสอนและจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ได้

6. จากผลการวิจัยพบว่าด้านการประเมินผลมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการสร้างเครื่องมือประเมินผลสื่อด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารและครูผู้สอนควรให้ความสำคัญในการประเมินผลสื่อการสอน สร้างเครื่องมือประเมินสื่อและประเมินผลการใช้สื่อที่หลากหลาย

7. ผู้บริหารโรงเรียน ควรดูแลเอาใจใส่ นิเทศติดตามและให้คำแนะนำเกี่ยวกับกระบวนการ ใช้สื่อการสอนแก่ครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

5.6 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล มีประเด็นข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาสภาพปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษา ของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูลเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาสภาพความต้องการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล
2. ศึกษาการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหากระบวนการใช้สื่อการสอนอิสลามศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอื่นๆที่เปิดสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษา
3. ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในรายวิชาอิสลามศึกษาที่มีการใช้สื่อการสอนของครูระดับประถมศึกษา
4. ศึกษาแนวทาง/วิธีการ/บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้สื่อการสอนรายวิชาอิสลามศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรอิสลามศึกษา

Prince of Songkhla University
Pattani Campus